

OSNOVNA ŠOLA FRANA KRANJCA CELJE

HRAŠOVČEVA 1

3000 CELJE

PROMETNO–VARNOSTNI NAČRT ŠOLE

Celje, september 2013

KAZALO

1. Šolski okoliš	3
Zemljevid šolskega okoliša.....	3
2. Pot v šolo	5
2.1. Načini prihoda v šolo.....	5
2.1.1. Avtobusni prevozi	7
2.1.1.1. Vozni red avtobusov in postajališča.....	8
2.1.1.2. Seznam učencev vozačev.....	10
2.1.1.3. Linije prevozov z avtobusom in kombijem.....	10
2.1.1.4. Pravila obnašanja v avtobusu.....	11
2.1.1.5. Prevoz s kombijem.....	12
3. Prometno varnostna ocena - varni in nevarni deli šolske poti.....	13
3.1. Avtobusna postajališča in šolska pot.....	13
3.2. Postajališča kombija in šolska pot.....	20
3.3. Povzetek.....	27
3.4. Šolska pešpot.....	28
3.5. Povzetek ankete med starši.....	34
4. Skrb za prometno varnost.....	38
4.1. Dejavnosti šole za povečanje prometne varnosti.....	38
4.2. Otroci v prometu – zbrana pravila varnosti.....	40
4.3 Zakon o varnosti cestnega prometa.....	47

1. Šolski okoliš

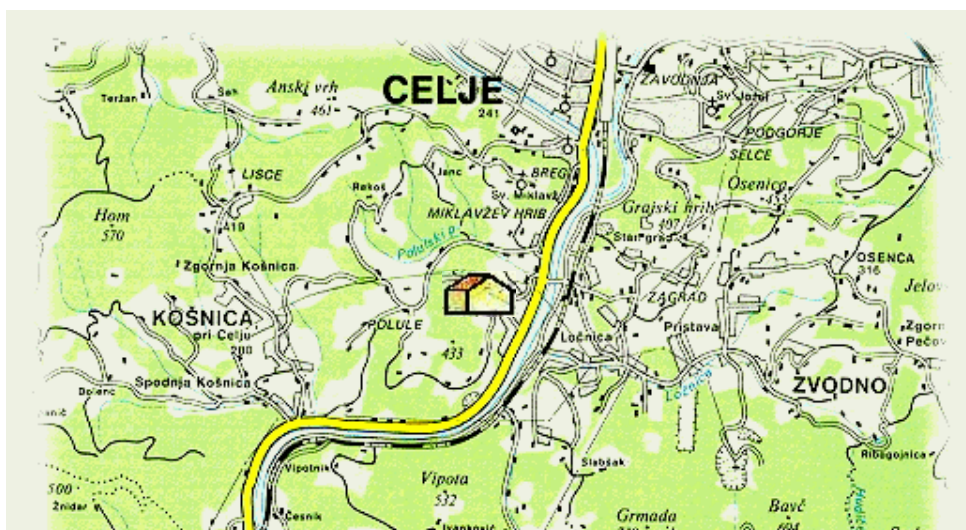
Določa ga Sklep o določitvi šolskih okolišev na območju Mestne občine Celje

(Uradni list št. 64/97) in je usklajen z Uredbo vlade o merilih za oblikovanje javne mreže OŠ (Uradni list št. 16/98).

Naš šolski okoliš obsega celotno področje KS Pod gradom in del KS Aljažev hrib.

V sklep je zapisana naslednja opredelitev šolskega okoliša:

Zahodna meja se pričenja na meji z Občino Žalec v stičišču mej KS Otok – Savinja in Pod gradom ter poteka navzdol po občinski meji med občino Žalec in Mestno občino Celje. Južna meja se nadaljuje po meji med Občino Laško in Mestno občino Celje in gre na vzhodu po občinski meji med Mestno občino Celje in Občino Štore. Severna meja se začne z mejo naselja Osenca in poteka med severno mejo Osence in Zvodnega ter se nadaljuje čez naselje Zvodno po meji med KS Pod gradom in KS Aljažev hrib. Proti severu sledi meji naselja Zvodno do Teharske ceste, tako da severna meja poteka proti zahodu po robu območja Teharske ceste, ki pa je ne zajema. V nadaljevanju teče meja po Voglajni do sotočja s Savinjo, nato navzgor po levem bregu Savinje in se obrne čez Savinjo po meji med KS Pod gradom in KS Otok – Savinja do občinske meje z Občino Žalec.

Zemljevid šolskega okoliša

Ulice v šolskem okolišu

Hrašovčeva ulica, Vegova ulica, Japljeva ulica, Kranjčeva ulica, Ulica heroja Bračiča, Cesta v Laško, Kukovičeva ulica, Maistrova ulica, Breg, Partizanska cesta, Cesta na grad, Celestinova ulica, Vilharjeva ulica, Puncerjeva ulica, Groharjeva ulica, Teharska cesta, Janežičeva ulica, Popovičeva ulica, Mirna pot, Grunova ulica, Seliškarjeva ulica, Kotnikova ulica, Šketova ulica, Kolškova ulica, Podgorje, Na rebri, Plečnikova ulica, Dolarjeva ulica, Zvezna ulica, Borova ulica, Pod gradom, Drobničeva ulica, Hribarjeva ulica, Gallusova ulica, Bohoričeva ulica, Friderikova ulica, Kotnikova ulica, Orožnova ulica, Vrtna ulica, Borova ulica, Smrečna ulica, Osojna ulica, Ulrikova ulica, (Kočevarjeva ulica, Kosova ulica, Tovorna ulica), Cigaletova ulica, Brezova ulica, Zvodno, Zagrad, Osenca, Pečovnik, Košnica pri Celju, Tremerje, Lisce, Savinjsko nabrežje, Na okopih, Razlagova, (Slomškov trg, Gosposka ulica, Ul. Xiv. Divizije, Krekov trg, Gubčeva ulica), (Lisce, Šmohor,)

2. Pot v šolo

2.1. Način prihoda v šolo

Učenci prihajajo v šolo peš, pripeljejo se s šolskim avtobusom, kombijem ali pa jih pripeljejo starši z osebnim avtomobilom.

Učenci prvošolci po Zakonu o varnosti cestnega prometa prihajajo v šolo in odhajajo iz šole domov v spremstvu staršev.

Starši, ki pripeljejo v šolo otroka, lahko parkirajo vozila na šolskem parkirišču, na katerem je v jutranjih urah v ta namen rezerviranih prvih pet parkirnih prostorov.

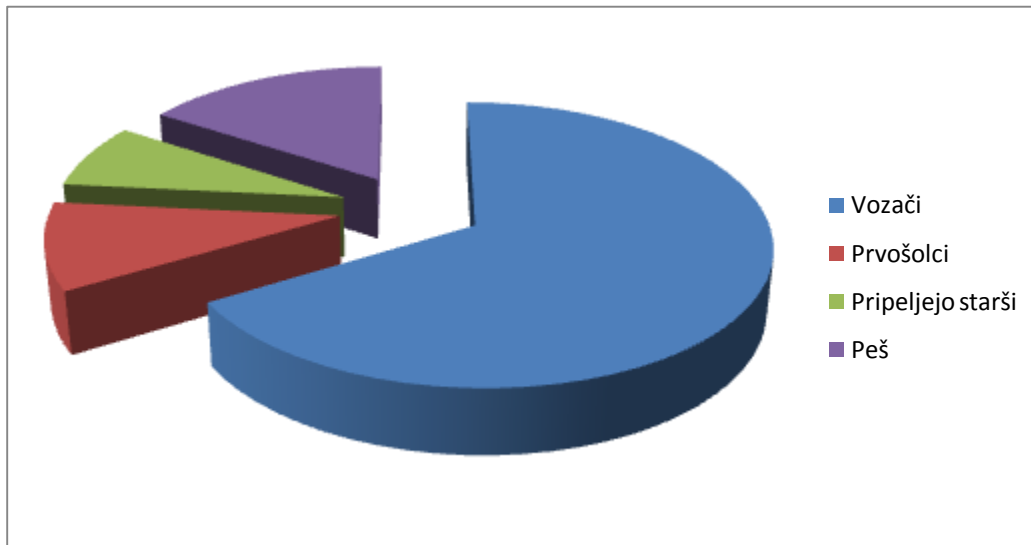

Parkirišče pri šoli

Od 316 učencev je vozačev kar 210 učencev, kar predstavlja 66,46%. 32 učencev prvošolcev pride v šolo v spremstvu staršev.

Ostali učenci prihajajo v šolo peš, ker živijo v bližini šole, nekaj pa jih pripeljejo v šolo starši.

Prav tako del poti od avtobusne postaje do šole opravijo peš vsi učenci vozači.

Grafikon: način prihoda učencev v šolo

2.1.1. Avtobusni prevozi

Prevoznika za šolske prevoze izbere Mestna Občina Celje na javnem razpisu. V šolskem letu 2012/2013 je izbran prevoznik Izletnik Celje.

Šolska avtobusna postaja za bencinskim servisom na Polulah

2.1.1.1. Vozni red avtobusov in postajališča

Relacija prevoza	PRIHODI		Postajališča	ODHODI		
	1	2		3	4	5
Selce – Skalna klet – Zagrad – Polule – šolska AP	7.40		Selce	12.56	14.01	15.12
			Cesta na grad K	12.55	14.00	
	7.44		Cesta na grad bife	12.54	13.59	15.10
			Skalna klet	12.52	13.57	
		7.42	Zagrad	12.41	13.46	14.36
		7.43	Zagrad trgovina	12.40	13.45	
		7.44	Zagrad Žična	12.39	13.44	
		7.45	Zagrad gost.	12.38	13.43	
		7.47	Pod gradom most	12.36	13.41	
	7.50	7.50	Šolska AP	12.35	13.40	14.30
Tremerje – Košnica – Polule – šolska AP	7.35		Tremerje obr.	12.57	14.02	
	7.38		Tremerje	12.54	13.59	14.56
	7.40		Košnica	12.52	13.57	14.43
	7.50		Šolska AP	12.35	13.40	14.30
* Sp. Košnica – šolska AP	7.08		SP. Košnica			15.00
	7.23		Šolska AP			14.30
* Anski vrh – šolska AP	7.25		Košnica – Kragolnik			14.47
	7.27		Košnica 62			14.45
	7.29		Lisce – Anski vrh (kapela)			14.43
	7.30		Lisce – Anski vrh			14.42
	7.33		Lisce 2			
	7.36		Maistrova – Lovska koča			
	7.45		Šolska AP			14.30
* Zvodno (pri Tlačanu) – šolska AP	7.10		Gostišče Tlačan			
	7.45		Zvodno – kapela			14.40
* Plata (Pečovnik) – šolska AP	7.38		Plata			
	7.50		Šolska AP			14.20

* = kombi prevoz

Prevoznik je Izletnik d.d.. Učenci morajo upoštevati **Pravila obnašanja v avtobusu – javni red.**

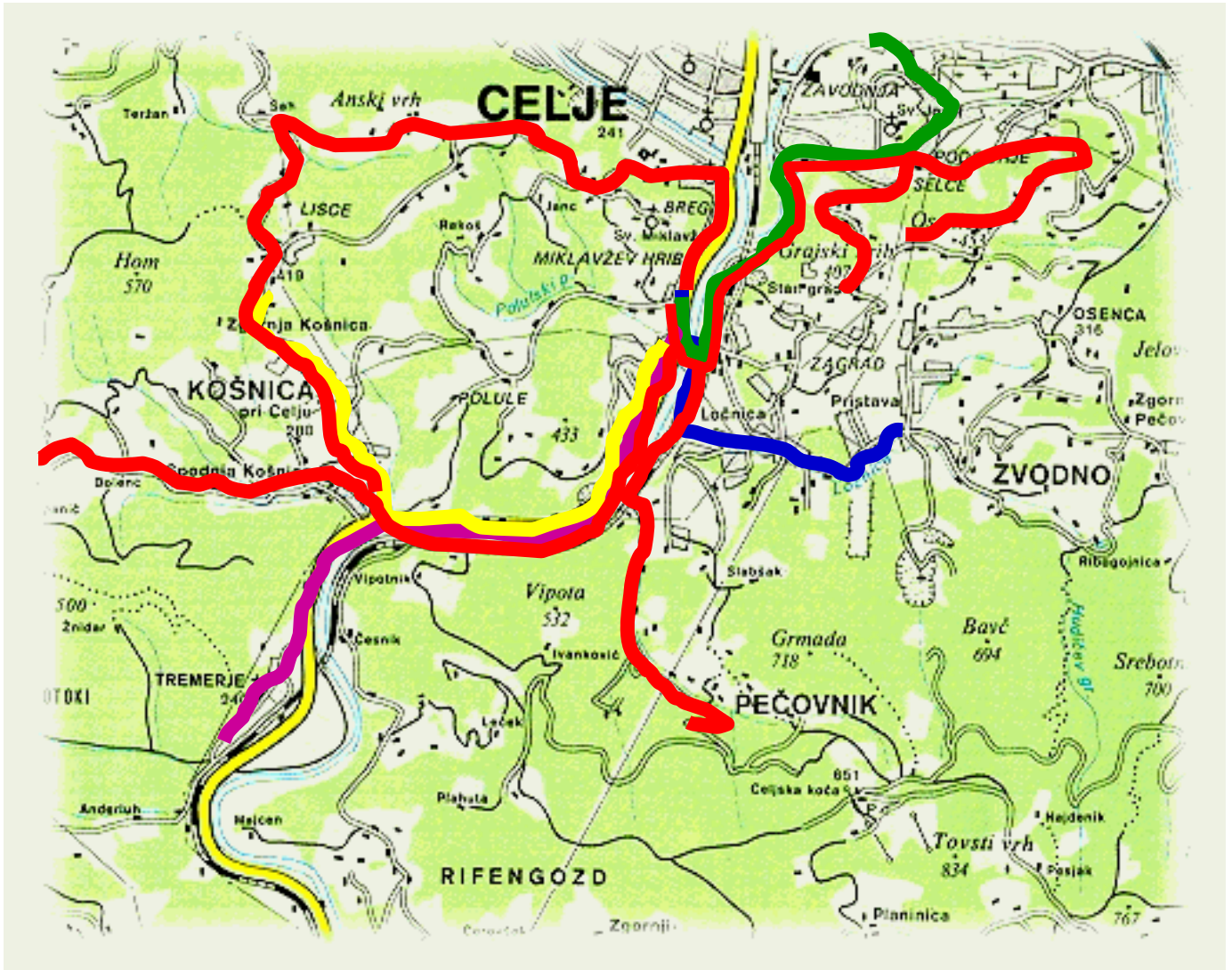
Plačnik prevozov je MOC, ki je tudi letos šoli odobrila eno vožnjo šolskih avtobusov iz vseh smeri zjutraj in tri vožnje po pouku, kar omogoča učencem, da se lahko odpeljejo domov po peti, šesti ali sedmi uri pouka, odvisno od obveznosti, ki jih imajo. Prav tako pa MOC financira prevoz najbolj oddaljenih učencev s kombiji iz Zgornje Košnice, Lisc in s Starega gradu oz. Zvodnega.

Če učenci čakajo na prevoz domov, morajo počakati v varstvu vozačev.

2.1.1.2. Seznam učencev vozačev

Seznama učencev vozačev zaradi varovanja osebnih podatkov ne objavljamo na spletni strani.

2.1.1.3. Linije prevozov z avtobusom in kombijem

Košnica		Zgrad		Kombi	
Tremerje		Skalna klet			

2.1.1.4. Pravila obnašanja v avtobusu

Prevoznik Izletnik d.d. je poslal v šolo **Pravila obnašanja v avtobusu – javni red, nekaj pravil pa smo dodali tudi mi.**

1. *Pri vstopu v avtobus je učenec dolžan pokazati vozniku kresničko.*
2. *Kresnička je veljavna, če jo uporablja učenec, katerega ime in priimek sta napisana na njej, če se uporablja v dneh šolskega prevoza in na relaciji, ki je navedena na kresnički.*
3. *V primeru izgube ali odtujitve kresničke učenec takoj obvesti tajništvo šole in naroči novo kresničko.*
4. *Učenec mora v avtobusu upoštevati pravila obnašanja, paziti na red in čistočo. V primeru nastale škode zaradi malomarnosti je dolžan le to prevozniku poravnati.*
5. *Zaradi varnosti je hoja v avtobusu med vožnjo prepovedana.*
6. *Prevoznik ni dolžan sprejeti v avtobus učenca, za katero se zaradi njegovega vedenja lahko upravičeno domneva, da bo prevozniku onemogočal izvršiti njegove obveznosti do drugih potnikov (nasilniki, povzročanje nereda z obmetavanjem raznih predmetov, vreščanje, žvižganje ...).*
7. *Prevoznik sme odstraniti iz avtobusa učenca, ki s svojim vedenjem nadleguje druge potnike in voznika ali ne spoštuje predpisov o javnem redu med vožnjo.*
8. *Učenci odhajajo iz šole na avtobusno postajo po dogovorjenem urniku v spremstvu spremljevalca. Pod njegovim nadzorom mirno počakajo avtobus na pločniku ali ob hišici.*
9. *Na avtobus vstopajo mirno, tako da zagotovijo varen vstop sebi in ostalim potnikom.*
10. *Prvi sedeži na avtobusu so rezervirani za učence z gibalnimi težavami ali poškodbami.*

2.1.1.5. Prevoz s kombijem

Linija: Zgornja Košnica - Košnica – Lisce – Celje (šolska avtobusna postaja)

Odhod kombija **zjutraj ob 7. 25** z začetne postaje v Zgornji Košnici.

Odhod kombija **po pouku ob 14.30** s šolske avtobusne postaje.

Določeno je šest postajališč, ki so v bistvu izogibališča ob cesti in se nahajajo v neposredni bližini stanujočih učencev.

Linija: Zagrad (grad) – Zvodno - Celje (šolska avtobusna postaja)

V šolskem letu 2010/2011 je bila na pobudo staršev in šole zaradi nevarne poti odobrena nova, dodatna vožnja s področja Zagrada in Zvodnega do šolske avtobusne postaje. Izvajalec je Izletnik Celje, ki s kombijem prepelje 5 učencev.

Odhod kombija zjutraj z začetne postaje pred gradom **ob 7.10**

Odhod kombija s šolske avtobusne postaje po pouku **ob 14.40**

Linija Pečovnik (plata) - Celje (šolska avtobusna postaja)

V šolskem letu 2011/2012 je bila na pobudo staršev in šole zaradi nevarne poti odobrena nova, dodatna vožnja s področja Pečovnika do šolske avtobusne postaje. Izvajalec je Izletnik Celje, ki s kombijem prepelje 6 učencev.

Odhod kombija zjutraj z začetne postaje pred gradom **ob 7.38**

Odhod kombija s šolske avtobusne postaje po pouku **ob 14.20**

Seznama učencev, ki se vozijo s kombijem zaradi varovanja osebnih podatkov ne objavljamo na spletni strani.

3. Prometno varnostna ocena

Varni in nevarni deli šolske poti

Naslednje ugotovitve so rezultat ogleda situacije na terenu.

3.1. Avtobusna postajališča in šolska pot

1. Avtobusno postajališče Tremerje

Avtobusno postajališče ni označeno z ustreznim prometnim znakom, izogibališče za avtobus je le na eni strani ceste, manjkajo talne označbe. Do postajališča ne vodijo pešceve površine.

2. Avtobusno postajališče Tremerje ob magistralni cesti Celje - Laško

Avtobusno postajališče je urejeno na obeh straneh ceste. Do njega delno vodijo pešceve površine.

4. Avtobusno postajališče Košnica - spodaj

Postajališče je delno urejeno, ni izogibališča, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine. Cesta je ozka. Pozimi v mraku je vidljivost slabša.

5. Avtobusno postajališče Košnica - sredina

Postajališče je delno urejeno, ni izogibališča, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine.

6. Avtobusno postajališče Košnica - bistro

Avtobusno postajališče ni označeno z ustreznim prometnim znakom, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine.

7. Avtobusno postajališče Selce

Avtobusno postajališče je urejeno.

Do njega delno vodijo peščeve površine.

8. Avtobusno postajališče Cesta na grad

Avtobusno postajališče ni označeno s prometnim znakom, ni izogibališča za avtobus, manjkajo talne označbe. Do njega ne vodijo peščeve površine.

9. Avtobusno postajališče Cesta na grad – bife

Avtobusno postajališče ni označeno s prometnim znakom, ni izogibališča za avtobus, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine.

10. Avtobusno postajališče Skalna klet

Avtobusno postajališče ni označeno s prometnim znakom, ni izogibališča za avtobus, manjkajo talne označbe.

Do njega le delno vodijo peščeve površine.

11. Avtobusno postajališče Zagrad - končna postaja

Avtobusno postajališče je delno urejeno, ni izogibališča za avtobus, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine.

10. Avtobusno postajališče Zagrad - trgovina

Avtobusno postajališče ni označeno s prometnim znakom, izogibališče za avtobus je le na eni strani ceste, manjkajo talne označbe.

Do njega le delno vodijo peščeve površine.

11. Avtobusno postajališče Zagrad - Žična

Avtobusno postajališče ni označeno s prometnim znakom, ni izogibališča za avtobus, manjkajo talne označbe.

Do njega ne vodijo peščeve površine.

12. Avtobusno postajališče Zagrad - gostilna

Avtobusno postajališče je urejeno na obeh straneh.

Do njega delno vodijo peščeve površine

12. Avtobusno postajališče Pod gradom - most

Do njega delno vodijo peščeve površine

Avtobusno postajališče je urejeno na obeh straneh.

3.2. Postajališča kombija in šolska pot

Šolska avtobusna postaja

1. postajališče - kozolec

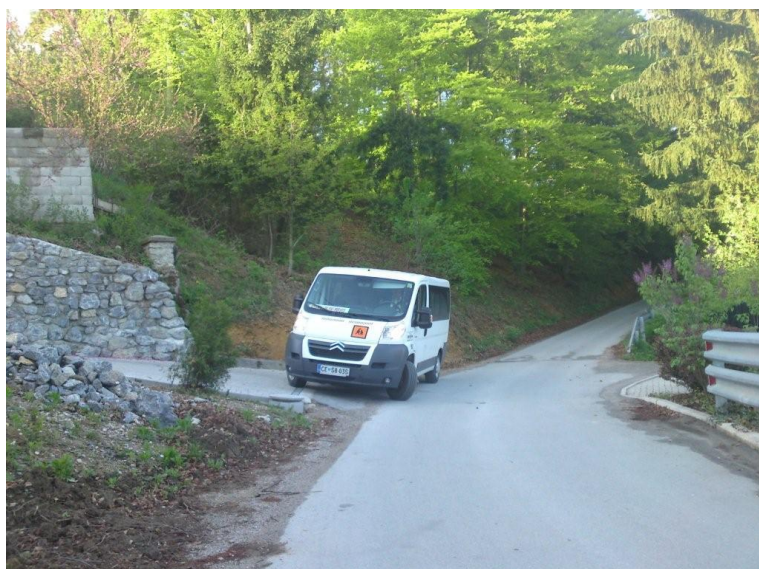
2. postajališče-
Zgornja Košnica

3. postajališče –
Zgornja Košnica

4. postajališče –
Lisce

5. postajališče –
Lisce

6. postajališče –
Lisce

Izogibališča ni, zato kombi ustavi na cestišču in pri tem vklopi vse štiri smerokaze.

Linija: Zagrad (grad) – Zvodno - Celje (šolska avtobusna postaja)

Začetna postaja je na parkirnem prostoru pred gradom.

Kombi začne vožnjo z začetna postaje pri gradu, nato pelje po Cesti na grad do Skalne kleti, mimo Podgorja Zvodnega. Na drugi postaji pri kapelci se obrne in odpelje nazaj do šole.

2. Postaja - kapelca

Pot je ozka in nevarna, zato so postajališča prilagojena tako, da imajo učenci čim krajšo pot do vozila.

3. postaja

Linija Pečovnik (plata) - Celje (šolska avtobusna postaja)

Začetna postaja NA PLATI.

Kombi začne vožnjo z začetna postaje NA PLATI. Učenci tukaj varno vstopijo in izstopijo.

Na drugi postaji pri Čater kombi ustavi ob robu vozišča, kjer učenci varno vstopijo in izstopijo.

Pot je ozka in nevarna, zato so postajališča prilagojena tako, da imajo učenci čim krajšo pot do vozila.

Na tretji postaji pri Čemažar kombi ustavi na izogibališču, tako da učenci varno vstopijo in izstopijo.

Zadnja postaja je pri Strašek, kjer ni možno ustaviti drugače kot na cesti. Ker je postajališče na ravnem delu, je kombi opazen, tako da lahko drugi udeleženci v prometu varno ustavijo in počakajo na vstop ali izstop učenca.

3.3. Povzetek

Od vseh avtobusnih postajališč so le tri avtobusna postajališča ustrezno urejena po prometno-varnostnih predpisih.

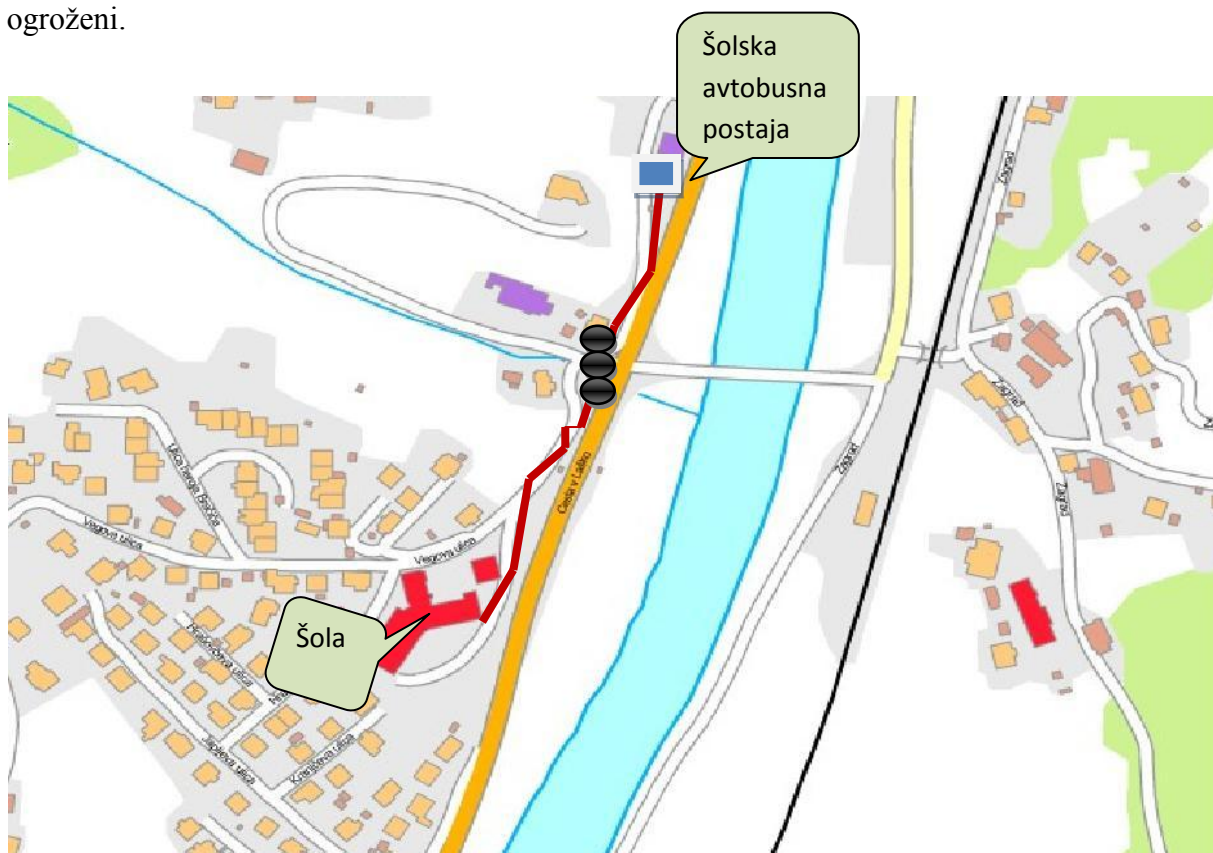
Do postajališč v večini primerov ne vodijo ustrezne pešceve površine ali pa jih sploh ni. Cesta je pogosto ozka in zaradi ovinkov nepregledna. V mraku so nekateri predeli cest slabo osvetljeni, kar zmanjša vidljivost in varnost učencev. Vozniki pogosto prekoračijo hitrost.

Postajališča, kjer stoji kombi vozilo, so v bistvu izogibališča ob cesti, razen zadnje, kjer ustavi kombi vozilo na cesti. Do postajališč ne vodijo pešceve površine, vendar se nahajajo v neposredni bližini stanujočih učencev.

Ugotavljamo, da je varnost učencev - vozačev ogrožena.

3.4. Šolska pešpot

Učencem - pešcem posvečamo posebno pozornost, saj so zaradi nevarnosti na poti, pomanjkanju izkušenj in njihovi starosti značilnimi psihofizičnimi lastnostmi precej ogroženi.

Pešpot : avtobusna postaja – šola

Varna pot —

Nevarne točke ●

Vsi učenci vozači, ki prehodijo pot *šolska avtobusna postaja - šola* in učenci, ki prihajajo v šolo peš z Brega, mesta in Zagrada, prečkajo semaforizirano križišče na Polulah.

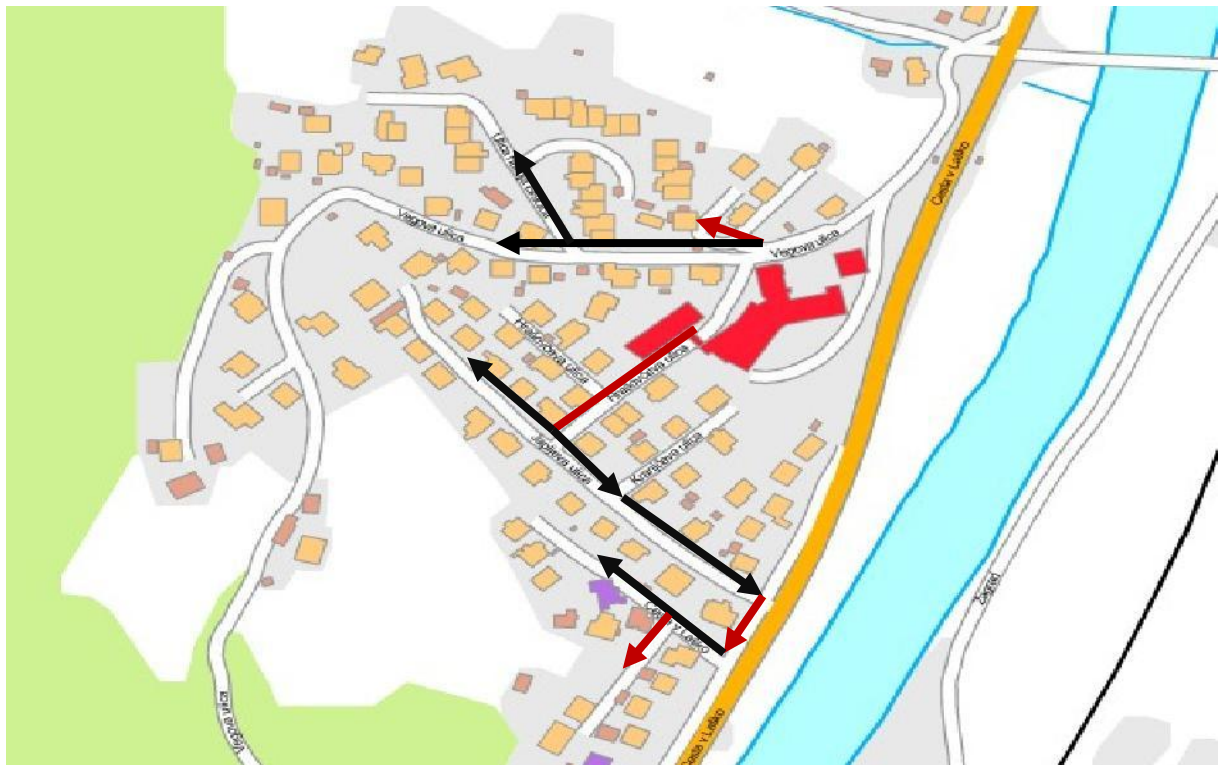
Po poti so ustrezne peščeve površine, križišče je semaforizirano, prehodi za pešce so označeni.

Vendar pa opozarjamo na posebno previdnost, kajti na regionalni cesti Celje-Laško poteka izredno gost promet, po njej vozijo težka tovorna vozila. Vozniki pogosto na tem delu prekoračijo hitrost ali pa ne upoštevajo svetlobnih signalov.

Pot od križišča do šole učenci nadaljujejo po pločniku. Kot nevaren ocenjujemo tudi del poti, ki je speljan ob cesti, kajti ob primeru nesreče lahko vozilo pri večji hitrosti odnese na pločnik, po katerem hodijo pešci.

Učenci, ki pridejo v šolo s Polul (Hrašovčeva ulica, Ul. Heroja Bračiča, Vegova ulica ...) imajo kratko in malo prometno pot do šole, saj so to slepe ulice, ki peljejo do hiš. Ulice so ozke, pešcevih površin ni, zato je potrebna previdnost.

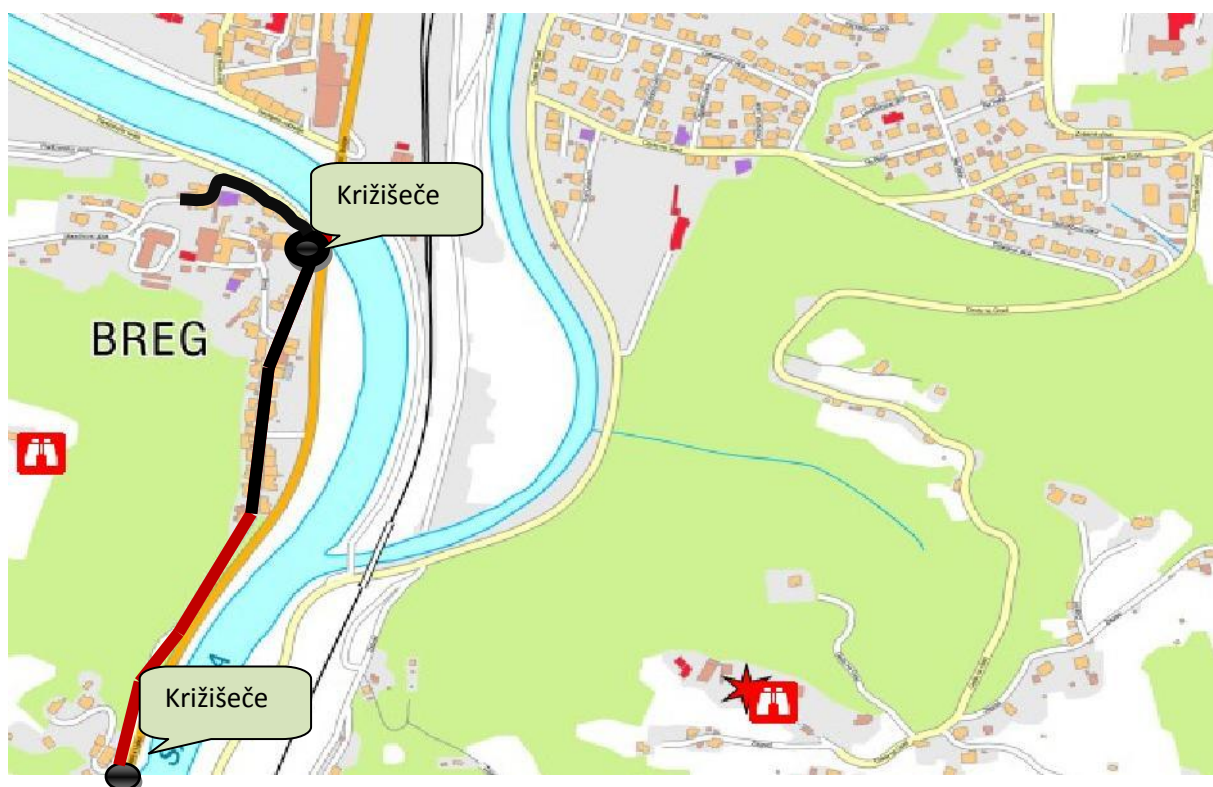
Pešpot Polule – šola

Varna pot →

Nevarna pot →

Učenci, ki prihajajo v šolo iz mesta in Brega, so prav tako izpostavljeni nevarnostim na neurejeni šolski poti. Pot je sicer opremljena s prehodi za pešce, na katerih pa je potrebna velika previdnost zaradi zmanjšane preglednosti (križišče Belej) in velike gostote prometa (Breg – pri mostu).

Pešpot : Breg – šola

Varna pot —

Nevarna pot —

Nevarne točke ●

Križišče - Belej

Križišče - most

Posebno nevaren je del poti na Bregu, kjer so avtomobili parkirani ob hišah in morajo učenci hoditi po cesti.

Nekaj učencev prihaja iz Maistrove ulice.

Tudi po tej poti ne vodijo peščeve površine, cesta je ozka.

Ob delu poti proti mostu je pločnik, vendar je pot na ovinku ozka in nepregledna, promet pa gost.

3.5. Povzetek ankete med starši

V mesecu oktobru 2009 smo ponovno izvedli anketiranje staršev o prometni varnosti na šolski poti. Anketne vprašalnike so dobili vsi starši. Prejeli smo 53 izpolnjenih vprašalnikov. V tabeli so predstavljena mnenja staršev o nevarnih odsekih na šolski poti. Mnenj, ki so bila tako zapisana, da jih nismo znali prebrati, nismo mogli zapisati.

Kritične točke – kje?	Zakaj?	Število anketirancev, ki so tega mnenja
Avtobusno postajališče	Avtobusi in tovornjaki pri obračanju za bencinskim servisom vozijo zelo blizu pločnika ali z deli vozil segajo na pločnik, na katerem so čakajoči otroci. Učenci ne upoštevajo pravil in niso na mestu, kjer se čaka avtobus.	2
Pot od avtobusne postaje do šole. Križišče pred šolo (prehodi za pešce) Pot od križišča do stopnic (ob cesti Celje – Laško)	Otroci gredo včasih po cesti namesto po pločniku. Ni ovir za tovornjake. Ni označbe za šolsko pot. Pločnik je v primeru, da grdo trije otroci skupaj, zelo nevaren. Pločnik je tik ob zelo prometni cesti. Manjka ograja. Hitra (pogosto prehitra) vožnja vozil. Mnogo voznikov ne upošteva semaforja (spregledajo rdečo luč). Cesta je zelo prometna. Otroci se večkrat prerivajo. Možnost naleta oziroma izleta vozila s cestišča. Po hribu do šole ni pločnika.	14
Cesta od stopnic do	Starši, ki vozijo otroke v šolo, se gnetejo pred spodnjim vhodom v šolo. Ustavljajo vozila na	4

spodnjega dovoza v šolo	pločniku pred šolo. Zaradi nestrpnosti so večinoma prehitri in ogrožajo varnost otrok. Manjka ograja ob robu ceste. Nekateri starši bi najraje zapeljali v šolo. Slaba kultura nekaterih staršev, ki parkirajo vozila na površini za pešce pred vhodom v šolo.	
Prehod za pešce pri vstopu na polulski most iz smeri KS Pod gradom in v nasprotno smer	Zaradi neupoštevanja pravil (CCP): prehitra vožnja voznikov, nekateri vozniki ne upoštevajo pešcev na prehodu in ne ustavijo. Slabo postavljeni znaki, veliko voznikov ne ve, kdo ima prednost.	2
Prehod za pešce pri mostu čez Savinjo na Bregu	Nepregleden ovinek.	1
Spodnja Košnica: avtobusna postaja »pri križu«	Avtobus ustavi takoj za ovinkom na nasprotni strani postaje, namesto da bi jih odložil nazaj grede na avtobusni postaji. Tako učenci izstopijo na nevarno površino (robni, trava, gozd), kjer lahko padejo ali pa jih povozi avtomobil.	3
Pot v Zagrad	Ni pločnika vso pot.	1
Pot v Skalno klet	Ni pločnika.	4
Sotočje Voglajne in Savinje	Ponekod ozka cesta. Ni zaščitne ograje.	
Avtobusna postaja Zagrad (žična)	Ni postaja, ampak križišče. Avtobus čakajo na cesti. Otroci se lovijo po cesti. Ni prehoda za pešce.	5
Podvoz pri gasilskem domu	Ni pločnika, slaba preglednost, ni prehoda za pešce.	3
Postaja Skalna klet	Avtobusna postaja ni označena. Prehitra vožnja vozil.	1
Avtobusna postaja in križišče na levem bregu Savinje	Preslabo označen prehod.	1
Avtobusna postaja	Ni pločnika.	1

Zagrad (strelišče)		
Cesta Aljažev hrib – Polule	Na določenem odseku ceste ni pločnika.	1
Pločnik ob Teharski cesti nasproti naslova Teharska cesta 64	Pločnik je delno zagrajen, hiša se nevarno podira.	1
Nevarna je vsa pot, na vsakem koraku.	Na cestah je vedno več divjakov.	1
Pot iz Selc do prvega postajališča za šolski avtobus	Ni pločnika.	1
Selce – elektro postaja	Ni prehoda za pešce in ni pločnika.	1
Križišče Cesta na Grad – Teharska cesta, pri stadionu na Skalni kleti	Nevarnost nesreče zaradi neprilagojene hitrosti, nepregleden izvoz.	1
Stara Teharska cesta	Ni pločnika in kolesarske poti. Ni prehoda za pešce.	1
Pot na Breg (pri št. 4 in 6)	Zožitev pločnika, pločnik je zaseden s parkiranimi avtomobili, otroci morajo hoditi po ozki cesti.	1
Cesta na grad	Ni pločnika.	1
Poti do avtobusnih postaj v Zagradu	Ni pločnika, ni prehodov za pešce.	1
Cesta od avtobusne postaje na Popovičevi ulici mimo spodnjega dela pokopališča čez Podgorje do Zvodnega.	Ozka, nepregledna cesta, speljana v hrib, pozimi spolzka.	1

ANKETNI VPRAŠALNIK

SPOŠTOVANI STARŠI!

V novem šolskem letu dopolnjujemo prometno-varnostni načrt šole, v katerem je predstavljena šolska pot učencev z varnimi in nevarnimi točkami. Tudi vas vabimo k sodelovanju, da poveste svoje mnenje, opažanja glede nevarnih odsekov na šolski poti. Zahvaljujemo se vam za vaše sodelovanje.

Vpišite v tabelo, kje so morebitne kritične točke (nevarna mesta) na poti v šolo in zakaj so ta mesta nevarna.

Kritične točke – kje?	Zakaj?

Mentorica za prometno varnost: Nataša Hartman

4. Skrb za prometno varnost

4.1. Dejavnosti šole za povečanje prometne varnosti

Na šoli skozi celo šolsko leto izvajamo številne dejavnosti za povečanje prometne varnosti učencev. Ciljni skupini delovanja sta učenci in starši.

- Skozi celo šolsko leto poteka vzgojno-izobraževalno delo z učenci v vseh razredih - s poudarkom v prvem triletju, pri katerem obravnavamo vsebine v zvezi s prometno varnostjo in usposabljam in vzgajamo učence za varno vključevanje v promet. Delo poteka v okviru pouka v skladu z učnim načrtom in ob drugih dejavnostih, kot so ekskurzije, športni dnevi, projektni dnevi, prometni krožek. Obravnavane vsebine : varna pot v šolo, pešec v prometu, kolesar v prometu, potnik v prometu.
- Starše seznanjamo v zvezi s prometno varnostjo na roditeljskih sestankih, govorilnih urah, na Svetu staršev, v Publikaciji šole.
- V mesecu septembru poteka spremljanje učencev - vozačev na avtobusno postajo, seznanjeni se jih s šolsko potjo, nevarnostmi na njej, pravilnemu obnašanju pri hoji, čakanju na avtobus, vstopanju in sestopanju na/z avtobusa, o redu in pravilih obnašanja na avtobusu, o hoji po poti do doma, nošenju rutic, kresničk... Poseben poudarek namenimo izobraževanju in vzgoji v prvem triletju.
- Šolska prometna služba - učenci v začetku šolskega leta sodelujejo v varovanju in usmerjanju učencev pri hoji po šolski poti.
- V začetku šolskega leta v sodelovanju s policisti izvedemo učne ure.
- V okviru mednarodnega tedna mobilnosti (dan brez avtomobila) sodelujemo v organiziranih dejavnostih (tek prijateljstva imenovan *Celjska milja*), v šoli organiziramo dejavnosti, k sodelovanju povabimo starše.
- Sodelujemo v akciji BODI preVIDEN, v okviru katere prvim, drugim, tretjim in četrtim razredom razdelimo plakate in koledarje s prometno-varnostno vsebino, učenci četrtih razredov pa pišejo pisma in razglednice s prometno vsebino starejšim občanom.

- Učence petega razreda se pri prometni kolesarski dejavnosti pripravljajo na teoretični in praktični del kolesarskega izpita, ki ga opravljajo v mesecu juniju. Pri praktični vožnji sodelujejo policisti s Policijske postaje Celje in inštruktorji z ZŠAM-a Celje.
- Sodelujemo v preventivnih akcijah, kot so Otrok- policist za en dan, S ceste prometni znak se mi smeji, pomembne stvari mi govori!«, Varnostni pas – vez z življenjem, Bistro glavo varuje čelada, Policist Leon svetuje in drugih, v okviru katerih sodelujemo pri raznih organiziranih dejavnostih, izvajamo pogovore na posamezne teme in ustvarjamo likovne izdelke.
- Učenci tretjih razredov obiščejo Policijsko postajo, kjer se seznanijo z delom policistov, ogledajo si policijsko postajo, opremo...
- V sodelovanju s podjetjem Berlec – Com d.o.o. izvajamo program JUMICAR, ki zajema teoretični del, v katerem poučijo učence o vedenju ter pravilih v cestnem prometu. in praktični del, v katerem se učenci na poligonu preizkusijo v vožnji z avtomobilčki.
- Skrbimo za urejene in varne prometne površine v okolici šole, kolikor je v naši moči in pristojnosti, iščemo možne izboljšave, vzpostavljamo strategije, kako zadeve izboljšati, o pomanjkljivostih obveščamo odgovorne službe.
- Pri izvajanju prometno-varnostnega programa redno sodelujemo s Svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije, oddelkom za okolje in prostor MOC Celje, Inštitutom za varovanje zdravja Republike Slovenije, ZŠAM Celje, Policijsko postajo Celje in Izletnikom Celje.

4.2. Otroci v prometu – zbrana pravila varnosti

"Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev."

"Kadar so udeleženci v cestnem prometu otroci, starejši ljudje, slepi, invalidi in druge osebe, ki niso v celoti sposobni za samostojno udeležbo v cestnem prometu, je voznik motornega vozila dolžan nanje posebno paziti in jim, če zakon tako predpisuje, tudi pomagati."

Zakon o varnosti cestnega prometa zgoraj navedeni načeli določa kot izhodišče za varstvo otrok v cestnem prometu. Glede na to, da otroci predstavljajo šibkejši udeležence v prometu, bi določili morali imeti pred očmi ves čas. Za zagotavljanje varnosti otrok v prometu je pomembna tako njihova vzgoja kot tudi vzgoja oziroma pravila za ravnanje drugih udeležencev v prometu ob srečanju z najmlajšimi na cesti. Število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi otroci, jasno kaže na stopnjo družbene in individualne "prometne kulture". Glede na to, da je slednja, skladno z dejanskim stanjem v prometu, še vedno na zaskrbljujoči ravni, so še zlasti pomembna pravila, ki naj bi udeležence v prometu prisilila k ustreznemu ravnanju, k dvigu "prometne kulture" ter zmanjšanju števila prometnih nesreč.

Kaj torej z namenom varstva otrok v cestnem prometu določa zakonodaja?

Zakonodaja

Zakon o varnosti cestnega prometa določa, da smejo otroci v prometu samostojno sodelovati šele, ko so se starši, posvojitelji, skrbniki ali rejniki prepričali, da so otroci sposobni razumeti nevarnost v prometu ter da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s prometom. Na poti v vrtec, v prvi razred osnovne šole ter domov, morajo imeti otroci spremstvo, pri čemer je spremljevalec lahko tudi otrok med 10. in 14. letom starosti, če to dovolijo otrokovi starši. Spremstvo otrok do sedmega leta v šolo ni potrebno v območju umirjenega prometa, če tako dovolijo starši, posvojitelji, skrbniki ali rejniki.

Če otroci kršijo pravila (zakonske določbe) o varnosti cestnega prometa, policisti o tem lahko obvestijo njihove starše, posvojitelje ali skrbnike.

V primeru otrokove ali mladoletnikove kršitve predpisov o varnosti cestnega prometa, nastale kot posledica opustitve dolžne skrbi ali nadzorstva njegovih staršev, se z denarno kaznijo, ki je predpisana za storjeni prekršek, kaznujejo njegovi starši. Slednje predstavlja še razlog več, da starši ustrezno nadzorujejo vedenje svojih otrok v prometu, še zlasti pa, da jim

ne dovolijo, dopustijo ali omogočijo rabe motornega vozila v nasprotju s predpisi o varnosti cestnega prometa.

Česa moramo naučiti otroke v vlogi pešcev?

Zdi se nam, da pravila, ki urejajo ravnanje pešcev v cestnem prometu, poznamo, vendar očitne in pogosto celo usodne posledice njihovega nespoštovanja kažejo, da ni povsem tako. Če pravil ne poznamo oziroma spoštujemo odrasli, kako naj to pričakujemo od otrok, ki se v prometu v vlogi pešcev najpogosteje pojavljajo?

Za varnost oziroma preprečevanje nesreč v prometu je izredno pomembna opaznost oziroma vidljivost, zato morajo otroci ponoči in ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu predpisan odsevník, otroci, ki obiskujejo malo šolo in prvi razred, pa na poti v vrtec oziroma šolo in iz nje(ga) odsevník, okoli vratu pa rumeno rutico.

Prvo in osnovno pravilo predstavlja obveznost pešcev, da morajo praviloma uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev. Če na vozišču ali ob njem ni označenega pasu za pešce, pešpoti ali pločnika, obstoji pa kolesarska steza ali steza, lahko hodimo po njej, vendar tako, da ne oviramo kolesarjev ali voznikov koles s pomožnim motorjem. Že iz navedenega je jasno, da praviloma ne smemo hoditi po vozišču ali se na njem zadrževati, prav tako pa nanj ne smemo nenadoma stopiti. Kaj storiti, kje hoditi, če pešpoti, pločnika ali kolesarske steze ni? V tem primeru moramo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje ter lahko uporabljamo največ en meter vozišča, merjeno od roba vozišča. Le izjemoma, če je to za nas varneje - v primeru nepreglednega ovinka, prepada, plazu itd., lahko za hojo uporabljamo desno stran vozišča v smeri hoje. Pešci, ki zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju hodijo ponoči po vozišču ali tik ob njem, kjer ni označene pešpoti, morajo na strani, ki je obrnjena proti vozišču, nositi belo luč ali odsevník bele barve. V primeru odsotnosti pešpoti, pločnika ali kolesarske steze, so pravila hoje za organizirano skupino pešcev oziroma pešca, ki potiska enosledno vozilo, ročni voziček ali drugo prevozno sredstvo, drugačna. Hoditi morajo ob desnem robu vozišča v smeri hoje, pešec, ki ob sebi potiska enosledno vozilo, pa mora tega voditi na svoji levi strani. Organizirana skupina pešcev, ki hodi ponoči zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju po vozišču, mora uporabljati na začetku skupine belo, na koncu pa rdečo luč, ročni vozički, ki jih pešci vlečejo ali potiskajo, pa morajo biti ponoči in v pogojih zmanjšane vidljivosti opremljeni z najmanj eno belo lučjo, ki je pritrjena na levi strani ter vidna od spredaj in zadaj. Ne glede na navedene izjeme dovoljene hoje po cesti, pa je hoja po vozišču avtoceste ali ceste, rezervirane za motorna vozila, prepovedana!

Vozišče in kolesarsko stezo moramo prečkati na prehodu za pešce, če je ta od nas oddaljen manj kot 100 metrov. Vozišča izven prehoda za pešce ne smemo prečkati, kadar sta smerni vozišči fizično ločeni ali ju loči neprekinjena črta. Pa še to: Vozišče moramo prečkati brez

ustavljanja in po najkrajši poti, preden nanj stopimo, pa se moramo prepričati, če lahko to storimo varno.

Voznikom in drugim udeležencem v prometu pa še opozorilo, da morajo na prehodih za pešce, kjer ni svetlobnih prometnih znakov ali policista, ki bi urejal promet, pešcem omogočiti varno prečkanje vozišča, če so ti že na prehodu ali dajejo znak, da želijo prečkati vozišče. Prehodu za pešce se je potrebno približevati s tako hitrostjo, da se vozilo lahko v primeru prečkanja pešcev pravočasno ustavi. Na prehodu za pešce ter do 5 metrov pred prehodom, na kolesarski stezi, kolesarski poti, pločniku, pešpoti, kolesarskem pasu, na označenem avtobusnem postajališču na vozišču ali manj kot 15 metrov od njega itd., ustavitev in parkiranje ni dovoljeno!

V območju umirjenega prometa (del ceste, cesta v naselju ali del naselja, ki ga določi pristojni organ) imajo prednost pešci, vozniki pa morajo biti še posebno pozorni na otroke, ki jim je igra v tem območju dovoljena.

V območju, ki je določeno kot območje za pešce in je predvsem tem tudi namenjeno, se lahko vozijo tudi kolesarji in uporabniki posebnih prevoznih sredstev (glej spodaj), vendar ne smejo ovirati ali ogrožati prometa pešcev.

Pravilo, da je mimo ustavljenega vozila, namenjenega javnemu prevozu oseb, potrebno voziti tako, da je zagotovljena varnost pešcev v bližini takega vozila, če potniki vstopajo ali izstopajo, pa z zmanjšano hitrostjo in še posebno previdno, je še strožje določeno za primer prevoza otrok. Mimo ustavljenega vozila, ki je posebej označeno za prevoz otrok, ima vključene vse štiri smerne kazalce ter stoji na postajališču, je voznik dolžan voziti z zmanjšano hitrostjo in posebej previdno, po potrebi pa vozilo tudi ustaviti. Kadar pa se tovrstno vozilo, z vključenimi štirimi smernimi kazalci, ker otroci vstopajo in izstopajo, na vozišču ustavi, vožnja mimo ni dovoljena!

Posebna prevozna sredstva

Ob množici različnih pripomočkov, še zlasti ob popularni vožnji z rolerji in skiroji, je zaradi množičnih kršitev predpisov, nejasnosti ter posledičnega ogrožanja varnosti, potrebno poudariti nekaj pravil za njihovo uporabo. Njihovo upoštevanje je nujno tako zaradi varnosti njihovih uporabnikov, pešcev, ki teh pripomočkov ne uporabljajo, kot drugih udeležencev v prometu oziroma voznikov. Za posebna prevozna sredstva štejejo otroška prevozna sredstva, bolniški vozički, športni pripomočki ter naprave, ki omogočajo hitrejše gibanje od hoje pešca, kot na primer skiro, kotalke, rolke, smuči, sanke, otroško kolo, motorne sani ipd., ki pa se ne štejejo za vozila in se lahko uporabljajo le tam, kjer je dovoljena hoja pešcev. Osebe, ki tovrstna posebna prevozna sredstva uporabljajo, se štejejo za pešce, zato ne smejo preseči

hitrosti, s katero se premikajo pešci, za njihov promet pa se smiselno uporabljajo pravila, ki veljajo za pešce. V primeru kršitve navedenih pravil je za kršitelja predpisana denarna kazen 10.000 tolarjev.

Varnost otrok med vožnjo (Otroci in prevozna sredstva)

Otroci v cestnem prometu niso udeleženi le kot pešci, temveč tudi kot kolesarji, kot vozniki oziroma sopotniki na kolesih s pomožnim motorjem, kolesih z motorjem, motornih kolesih, kot potniki v motornih vozilih itd., pri čemer je, zaradi hitrosti, zagotavljanje njihove varnosti izjemno pomembno. Glede na to, da smo prav starši oziroma odrasli tisti, ki otrokom zagotavljamo različna prevozna sredstva oziroma jih prevažamo, si pogledjmo nekaj pravil, ki jih (skupaj z otroki) vse preveč pogosto kršimo.

Otrok na kolesu

(ter kolesu s pomožnim motorjem)

Na kolesu se lahko otroka do osmih let starosti prevaža le, če je na kolesu pritrjen poseben sedež za otroka in je kolo dodatno opremljeno s stopalkami za noge, ki morajo biti prilagojene velikosti otroka. Sedež za otroka mora ustrezati otrokovi velikosti, biti trdno povezan s kolesom, nameščen pa mora biti tako, da ne ovira voznika, ne zmanjšuje preglednosti in gibljivosti ter da onemogoča morebitne poškodbe otroka. Na kolesu in kolesu s pomožnim motorjem, lahko otroka, mlajšega od osmih let, vozi le polnoletna oseba. Otroka, starejšega od osmih let, se lahko prevaža le na kolesu posebne konstrukcije, ki omogoča varno vožnjo. Če je kolesu dodano priklopno vozilo, se na njem osebe ne smejo prevažati.

Do 6. leta lahko otrok vozi kolo le na pešpoti ali v območju umirjenega prometa. Otrok od 6. do 8. leta starosti ter otrok do 14. leta, ki nima opravljenega kolesarskega izpita, lahko v cestnem prometu vozi kolo le v spremstvu polnoletne osebe. Pravico samostojne vožnje kolesa v cestnem prometu ima otrok, star najmanj 8 let, ki ima pri sebi kolesarsko izkaznico (ki jo dobi po opravljenem kolesarskem izpitu v osnovni šoli), ter oseba, starejša od 14 let. (Kolo s pomožnim motorjem lahko v cestnem prometu vozi otrok od 12. do 14. leta starosti, ki ima pri sebi kolesarsko izkaznico ter oseba, starejša od 14 let.) Starostni pogoj za pridobitev pravice voziti kolo in kolo s pomožnim motorjem izpolni otrok z nastopom koledarskega leta, v katerem dopolni predpisano starost.

Kolesarji morajo uporabljati kolesarski pas, kolesarsko stezo ali kolesarsko pot. Kjer teh ni, lahko vozijo po vozišču ceste, če prometna signalizacija tega izrecno ne prepoveduje. Pri tem moramo voziti čim bližje desnemu robu vozišča, vendar pri tem ne smemo zavzeti več kot en meter od roba vozišča. Če vozimo v skupini, moramo voziti drug za drugim. Kljub temu, da bi to moralo biti samoumevno, je med vožnjo s kolesom posebej prepovedano spuščanje krmila kolesa iz rok; dvigovanje nog s pedal; vodenje, vlečenje ali potiskanje drugih vozil; pustiti se vleči ali potiskati; vožnja predmetov, ki nas pri vožnji ovirajo ter z zgoraj navedenimi pravili neskladna vožnja drugih oseb. Voznik kolesa mora ponoči in ob zmanjšani vidljivosti uporabljati predpisane luči.

Otroci, mlajši od 14 let, ki vozijo kolo oziroma kolo s pomožnim motorjem, morajo imeti med vožnjo na glavi pripeto kolesarsko zaščitno čelado ali homologirano zaščitno čelado. Enako velja za od 14 let mlajše potnike na kolesu oziroma kolesu s pomožnim motorjem.

Otroci – potniki v osebnem avtomobilu

V osebnih avtomobilih se otroci lahko vozijo le v njihovi starosti primerno zavarovanih ležiščih, homologiranih otroških varnostnih sedežih ali s homologiranimi pripomočki, ki omogočajo uporabo običajnih varnostnih pasov. Ležišča ali sedeži so lahko v skladu z navodili proizvajalca pripeti na prvem ali zadnjem sedežu, medtem ko v osebnih avtomobilih, v katerih zaradi konstrukcijskih lastnosti otroka v skladu z zgoraj navedenim ni mogoče zavarovati, otroci do 12. leta starosti lahko sedijo le na zadnjih sedežih. Z varnostnimi pasovi morajo biti med vožnjo pripeti voznik in potniki na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi (izjema so osebe, ki z zdravniškim spričevalom dokažejo, da varnostnega pasu ne morejo uporabljati)!

Na motornem kolesu je dovoljeno voziti le osebo, starejšo od 12 let. Za to je potreben poseben sedež, namenjen prevozu potnika, tako da med vožnjo drži noge na posebnih stopalkah, potnike pa se lahko prevaža tudi v stranski prikolici. Na kolesu z motorjem lahko otroka, mlajšega od osmih let, vozi le polnoletna oseba. Voznik in potnik na motornem kolesu in kolesu z motorjem morata med vožnjo nositi na glavi pripeto homologirano zaščitno čelado. Z motornim kolesom (ter s kolesom z motorjem) se lahko vozimo le po cestah, namenjenih prometu motornih vozil. Za vožnjo motornega kolesa je poleg drugih pogojev potrebno veljavno voziško dovoljenje kategorije A ter dopolnjena predpisana starost (16 let za vozila kategorije A do 125 ccm in največ 11 kW), za kolesa z motorjem pa voziško dovoljenje kategorije H ter starost 14 let.

Spoštovanje cestno prometnih predpisov je namenjeno izognitvi oziroma vsaj zmanjšanju števila prometnih nezgod ter njihovih posledic. Toda kaj, če do nezgode pride? Glede na to, da smo o pravicah otrok v zdravstvu govorili že v prejšnji številki (Moj otrok št. 24), se osredotočimo na zahteve iz naslova zavarovanja oziroma na povrnitev škode, ki pripada oškodovancu v prometni nesreči:

Zavarovanje potnikov v javnem prometu proti posledicam nesreče

Skladno z zakonom o obveznih zavarovanjih v prometu, morajo lastniki vozil, ki se uporabljajo za prevoz potnikov v javnem prometu (avtobusi, s katerimi se opravlja javni prevoz v domačem in mednarodnem linijskem ali izvenlinijskem-prostem prometu; avtobusi, s katerimi se opravlja prevoz na delo in z dela; avtobusi turističnih organizacij za prevoz turistov itd.), skleniti pogodbo o zavarovanju potnikov v javnem prometu proti posledicam nesreče. Za potnika v javnem prometu šteje oseba, ki potuje v enem izmed prevoznih sredstev javnega prevoza, ne glede na to, ali ima veljavno vozovnico ali ne, ter oseba s pravico do brezplačne vožnje, razen oseb, zaposlenih na prevoznem sredstvu. Kot potnik v javnem prometu je proti posledicam nesreče zavarovana oseba, ki v prevozno sredstvo vstopa, med potovanjem ali po njem, iz njega izstopa, kakor tudi oseba, ki je pred vstopom ali po izstopu poškodovana zaradi obratovanja prevoznega sredstva.

V primeru prometne nesreče je voznik dolžan dati osebne podatke in podatke o zanj obveznih zavarovanjih vsem udeležencem prometne nesreče, ki bi lahko imeli iz zavarovanj zahteve, (poškodovani) potnik v javnem prometu oziroma v primeru njegove smrti upravičena oseba pa neposredno od zavarovalnice lahko zahteva plačilo zavarovalnine. Obveznost zavarovalnice je omejena z zavarovalnimi vsotami, ki veljajo na dan zavarovalnega primera (zakon določa najnižje zavarovalne vsote za primer smrti, invalidnosti terčasne nezmožnosti za delo za povračilo izgubljenega dohodka in nujno potrebnih stroškov zdravljenja), če niso v zavarovalni pogodbi dogovorjene višje vsote. Če je (utrpljena) škoda večja od zavarovalnine iz zavarovanja, preostanek pravno priznane škode lahko zahtevate od osebe, odgovorne za škodni dogodek ali njene odgovorne zavarovalnice. Če vam je odgovorna oseba ali njena zavarovalnica povrnila vso škodo, vam do višine izplačane odškodnine ugasne tudi pravica do zavarovalnine iz zavarovanja potnikov v javnem prometu. Če lastnik prevoznega sredstva navedenega zavarovanja potnikov ni sklenil, za plačilo zavarovalnine odgovarja Slovenski zavarovalni biro (v omejenem obsegu kot zavarovalnice), zato je zahtevek potrebno vložiti pri njem.

Zavarovanje lastnika motornega vozila proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam.

Lastnik motornega in priklopnega vozila mora skleniti pogodbo o zavarovanju za škodo, ki jo z uporabo vozila povzroči tretjim osebam. Brez sklenitve tovrstne zavarovalne pogodbe ni mogoče opraviti registracije. Ob prometni nesreči mora voznik dati osebne podatke in podatke o obveznih zavarovanjih vsem udeležencem prometne nesreče, ki bi iz teh zavarovanj lahko imeli zahteve. Oseba (razen voznika vozila, s katerim je bila povzročena škoda; za škodo na stvareh pa razen sklenitelja zavarovanja, lastnika, solastnika in skupnega lastnika vozila, s katerim je bila povzročena škoda), ki je zaradi uporabe vozila utrpela smrt, telesno poškodbo, prizadeto zdravje, uničenje ali poškodovanje stvari (razen škode na stvareh, ki jih je lastnik motornega vozila prejel v prevoz), lahko zahteva povrnitev škode, ki jo krije zgoraj navedeno zavarovanje, neposredno od zavarovalnice. (Oškodovanec lahko toži samo povzročitelja ali samo zavarovalnico, lahko pa oba hkrati, vendar se lahko poplača le do višine dejanske škode.) Obveznost zavarovalnice je omejena z zavarovalno vsoto, veljavno na dan škodnega dogodka, če z zavarovalno pogodbo ni dogovorjena višja vsota. Najnižje zavarovalne vsote, za katero mora biti sklenjeno zavarovanje, določa zakon o obveznih zavarovanjih v prometu. Za škodo, povzročeno z neznanim (zaradi smrti, telesne poškodbe ali telesne okvare), neregistriranim ali v tujini registriranim motornim vozilom, odgovarja Slovenski zavarovalni biro, zato lahko zahtevek za njeno povrnitev vložite tam (oziroma v primeru tujega vozila pri katerikoli zavarovalnici, članici biroja ali tisti, pri kateri je bilo sklenjeno zavarovanje ob vstopu v Slovenijo).

Zavarovalnina iz navedenih oblik zavarovanja lastnikov vozil ni odvisna od nastale škode, temveč je omejena z zavarovalno vsoto, določeno v pogodbi o zavarovanju (oziroma zakonu), zato običajno ne zadošča za pokritje vseh, zaradi nezgode nastalih stroškov. K finančni omilitvi posledic nezgode lahko prispevamo tudi s sklenitvijo osebnega oziroma nezgodnega zavarovanja pri zavarovalnici, ki je za otroke in mladino običajno določeno posebej oziroma so zanj predvideni posebni pogoji. Najpogostejše nezgodno zavarovanje za otroke in mladino vključuje zavarovalno vsoto za primer invalidnosti, kritje stroškov ob smrti zaradi nezgode ter določeno dnevno odškodnino. Za podrobnosti oziroma natančno vsebino in pogoje nezgodnega zavarovanja se lahko pozanimate pri posameznih zavarovalnicah.

LAURA PRAPROTNİK, univ. dipl. pravnica

Mentorica prometne dejavnosti : Nataša Hartman

4.3 Zakon o varnosti cestnega prometa (ur.l.rs, št. 109/2010)

83. člen

(udeležba pešcev v cestnem prometu)

- (1) Pešci morajo uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev.
- (2) Če na vozišču ali ob njem ni pasu za pešce, pešpoti ali pločnika, je pa kolesarska pot ali steza, smejo hoditi pešci po kolesarski poti ali stezi, vendar tako, da ne ovirajo kolesarjev in voznikov koles s pomožnim motorjem.
- (3) Pešec ne sme hoditi po vozišču ali se zadrževati na njem, prav tako ne sme nanj nenadoma stopiti.
- (4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka smejo hoditi pešci po vozišču tam, kjer ni pločnika, pešpoti ali kolesarske steze. Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje.
- (5) Izjemoma lahko pešci hodijo po desni strani vozišča v smeri hoje, kjer je to zanje varneje (nepregledni ovinek, ovira na vozišču ipd.).
- (6) Pešec, ki potiska enosledno vozilo, ročni voziček ali drugo prevozno sredstvo in organizirana skupina pešcev, mora v primeru, ko ni mogoče uporabljati prometne površine namenjene hoji pešcev, hoditi ob desnem robu vozišča v smeri hoje. Pešec, ki potiska ob sebi enosledno vozilo, ga mora voditi na svoji levi strani. Določba velja tudi za osebo, ki se vozi v invalidskem vozičku.
- (7) Pešec mora prečkati vozišče na prehodu za pešce, če je ta oddaljen od njega manj kot 100 metrov. Pešec ne sme prečkati vozišča zunaj prehoda za pešce, če sta smerni vozišči fizično ločeni ali ju loči neprekinjena ločilna črta.
- (8) Pešec mora prečkati vozišče brez ustavljanja in po najkrajši poti. Preden stopi na vozišče, se mora prepričati, če to lahko varno stori.
- (9) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek pešec, ki ravna v nasprotju z določbo prvega, drugega, tretjega, četrtega, šestega, sedmega ali osmega odstavka tega člena.
- (10) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek organizator skupine pešcev, ki ravna v nasprotju z določbo šestega odstavka tega člena.

84. člen

(označitev pešcev)

- (1) Pešec, ki vleče ali potiska po vozišču ročni voziček ali se vozi po vozišču v invalidskem vozičku, mora imeti ponoči in ob zmanjšani vidljivosti na vozičku prižgano najmanj eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo, pritrjeno na levi strani, ki mora biti vidna od spredaj in zadaj. Svetloba svetilke ne sme slepiti drugih udeležencev v cestnem prometu.
- (2) Pešec, ki ponoči hodi zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju, kjer ni pločnika ali pešpoti, po vozišču ali tik ob njem, mora nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, svetilko, ki oddaja belo svetlobo, ki je vidna s sprednje in zadnje strani ali odsevni

telovnik živo rumene ali oranžne barve z vdelenimi odsevnimi trakovi bele barve, ali odsevnik iz drugega odstavka 87. člena tega zakona.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek mora organizirana skupina pešcev, ki hodi ponoči zunaj naselja ali v neosvetljenem naselju po vozišču, uporabljati na začetku in na koncu skupine najmanj po eno svetilko, ki oddaja belo svetlobo. Svetilke morajo biti nameščene tako, da jih lahko drugi udeleženci cestnega prometa pravočasno opazijo.

(4) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek pešec, ki ni označen v skladu z določbami tega člena.

(5) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek organizator skupine pešcev, ki ravna v nasprotju z določbo tretjega odstavka tega člena.

85. člen

(varna udeležba oseb s posebnimi potrebami v cestnem prometu)

Osebe s posebnimi potrebami, katerih udeležba v cestnem prometu lahko predstavlja povečano nevarnost zanje ali za druge, se smejo vključiti v cestni promet, ko same, ali tisti, ki so zanje odgovorni, storijo vse, da s svojo udeležbo ne bi ogrožali sebe ali drugih udeležencev cestnega prometa. V tem smislu morajo imeti spremljevalca, ter uporabljati prirejeno vozilo ali potrebne pripomočke. Slepí pešci, ki so samostojno udeleženi v cestnem prometu, morajo uporabljati belo palico.

87. člen

(varstvo otrok)

(1) Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev.

(2) Otroci morajo ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, odsevnik, ki ne sme biti rdeče barve in katerega odsevna površina na vsaki strani meri najmanj 20 cm².

(3) Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje nositi poleg odsevnika iz prejšnjega odstavka tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu.

(4) Kadar je treba poskrbeti za varnost otrok, posebno če se pričakuje večje število otrok na enem mestu (prijod ali odhod iz šole, vrtca ipd.), lahko šole, organizirane skupine staršev, organizacije za varnost cestnega prometa, ustanove, društva ali druge institucije organizirajo in izvajajo varstvo otrok v cestnem prometu.

(5) Pri varovanju otrok iz prejšnjega odstavka na prehodu za pešce mora biti oseba, ki varuje otroke pri prečkanju vozišča, stara najmanj 21 let. Oblečena mora biti v oblačila živo rumene barve z vdelenimi odsevnimi trakovi bele barve, pri varovanju pa mora uporabljati predpisani, obojestransko označeni prometni znak "Ustavi!", s katerim ustavi prometni tok vozil in omogoči otrokom varno prečkanje vozišča.

(6) Voznik mora na znak iz prejšnjega odstavka ustaviti vozilo pred prehodom za pešce in pustiti otroke mimo.

(7) Otroci morajo imeti na poti v vrtec in prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo polnoletne osebe. Spremljevalci so lahko tudi otroci, starejši od 10 let in mladoletniki, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki otroka. Otroci, ki obiskujejo

prvi razred osnovne šole, lahko prihajajo v območju umirjenega prometa in v območju za pešce v šolo tudi brez spremstva, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki.

(8) Otroci smejo samostojno sodelovati v cestnem prometu šole, ko se starši, skrbniki oziroma rejniki prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s cestnim prometom.

(9) O kršitvi določb tega zakona, ki jo stori otrok ali mladoletnik, mora pooblaščen uradna oseba obvestiti njegove starše, skrbnike oziroma rejnike.

(10) Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo šestega odstavka tega člena. Vozniku motornega vozila se izreče tudi 5 kazenskih točk.

88. člen

(prevoz oseb)

(1) V motornem in priklopnem vozilu ali na njem se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v vozilu sedežev oziroma stojišč, na način, ki ga je določil proizvajalec vozila.

(2) V bivalnem in lahkem priklopniku ni dovoljeno prevažati oseb.

(3) Voznik sme v avtobusu, ki v prometnem dovoljenju nima vpisanih stojišč, voziti le toliko oseb, kolikor ima vozilo vgrajenih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu.

(4) Voznik ne sme pričeti z vožnjo avtobusa, dokler potniki niso varno vstopili oziroma izstopili, in dokler vrata avtobusa niso zaprta.

(5) Na delovnem vozilu, ki ima prigrajena stojišča ali sedeže, se sme voziti le toliko oseb, kolikor je teh stojišč ali sedežev. Na delovnem vozilu v cestnem prometu mora biti v takem primeru prižgana rumena utripajoča luč.

(6) V bivalnem vozilu se sme voziti le toliko oseb, kolikor je v prometnem dovoljenju vpisanih sedežev. Potniki morajo med vožnjo sedeti na sedežih.

(7) Na sedežu poleg voznika ni dovoljeno voziti osebe, ki je očitno pod vplivom alkohola, mamil ali psihoaktivnih zdravil.

(8) Na tovornem vozilu oziroma na priklopnem vozilu, ki ga vleče traktor, se sme voziti v prostoru za tovor največ pet oseb, ki so potrebne za nalaganje oziroma razlaganje tovora.

(9) Osebe, ki se vozijo v vozilih iz petega ali osmega odstavka tega člena, ne smejo biti očitno pod vplivom alkohola, mamil ali psihoaktivnih zdravil.

(10) Osebe iz osmega odstavka tega člena ne smejo v vozilu stati, sedeti na stranicah tovornega prostora ali na nestabilnem oziroma nepritrjenem tovoru, kot tudi ne na tovoru, ki presega višino stranic tovornega prostora.

(11) Na tovornem vozilu, ki nima stranic tovornega prostora, in na prekucniku ni dovoljeno voziti oseb.

(12) Na traktorju in delovnem stroju se sme poleg voznika voziti druga oseba le, če je v ta namen na njem vgrajen sedež za prevoz oseb, ki je vpisan v prometnem dovoljenju. Otrok, mlajši od enega leta in pol, se na traktorju ali na delovnem stroju ne sme prevažati.

(13) Na traktorskem priključku, na priključku delovnega stroja ali motokultivatorja ni dovoljeno prevažati osebe.

(14) Med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom mora biti otrok, manjši od 150 cm, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. V motornem vozilu, ki ni opremljen z zadrževalnim sistemom, ni dovoljeno prevažati otrok, mlajših od treh let, otroci starejši od treh let in manjši od 150 cm pa se smejo prevažati le na sedežih, ki niso prednji sedeži. Otrok ni dovoljeno prevažati v nazaj obrnjenem zadrževalnem sistemu v sedežu za potnike, zaščitenem s prednjo zračno blazino, razen če je zračna blazina deaktivirana mehanično.

(15) Voznik začetnik ne sme voziti vozila, s katerim se opravlja javni prevoz potnikov ali prevoz oseb za lastne potrebe.

(16) Pri opravljanju nalog policije lahko policist opravlja prevoz oseb z vozilom policije tako, da mu ni treba upoštevati določb tega člena, vendar pri tem ne sme ogrožati potnikov ali drugih udeležencev cestnega prometa ali njihovega premoženja.

(17) Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

(18) Z globo 1.200 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 200 evrov. Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba državnega organa ali organa samoupravnih lokalnih skupnosti, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

90. člen

(prevoz skupine otrok)

(1) Skupino otrok je dovoljeno prevažati le z motornim vozilom, ki poleg splošnih pogojev, predpisanih v tem zakonu in zakonu, ki ureja motorna vozila, izpolnjuje tudi druge predpisane posebne pogoje.

(2) Skupino otrok, ki se prevaža z avtobusom, mora, razen pri prevozu v šolo in iz šole v posebnem linijskem prevozu, spremljati najmanj en spremljevalec (učitelj, vzgojitelj, trener ipd.), star najmanj 21 let, ki skrbi za varnost otrok pri vstopanju v vozilo in izstopanju iz njega ter za red in varnost otrok v avtobusu.

(3) Otroci morajo med vožnjo z avtobusom, razen med vožnjo z mestnim avtobusom v naselju, sedeti na sedežih, vgrajenih v vozilu, in biti pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi. Na sedežih, pred katerimi ni drugega sedeža ali predpisane varnostne pregrade, smejo sedeti le, če so pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi.

(4) Skupino otrok sme prevažati z osebnim avtomobilom voznik, ki ima najmanj tri leta vozniško dovoljenje za vožnjo motornega vozila kategorije B, z avtobusom pa voznik, ki najmanj eno leto poklicno vozi avtobus ustrezne kategorije (D1 ali D). Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije C. Voznik, ki poklicno vozi avtobus kategorije D1 manj kot eno leto, sme prevažati skupino otrok z avtobusom, ki nima več kot 16 sedežev, če je pred tem najmanj dve leti poklicno vozil motorna vozila kategorije B.

(5) Poklicne vozniške izkušnje iz prejšnjega odstavka dokazuje voznik s potrdilom o poklicnih voznških izkušnjah, ki ga izda pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, pri katerem je voznik zaposlen oziroma pri

katerem je pridobil predpisane vozniške izkušnje. Potrdilo o poklicnih vozniških izkušnjah se izda na posebnem predpisanem obrazcu.

(6) Voznik ne sme v delovnem dnevu, v katerem prevaža skupino otrok, opravljati del, ki bi lahko vplivala na njegovo zmožnost varnega upravljanja motornega vozila.

(7) Če naročnik prevoza oziroma njegov predstavnik sumi, da je voznik v takšnem psihofizičnem stanju, da ne zmore varno voziti, sme policiji predlagati, da pred začetkom ali nadaljevanjem vožnje policist preveri njegovo psihofizično stanje.

(8) Vozilo, s katerim se prevaža skupina otrok, mora biti predpisano označeno. Predpisano označeno mora biti tudi vozilo s katerim se opravlja posebni linijski prevoz šoloobveznih otrok, in sicer ves čas prevoza in ne glede na število otrok v vozilu.

(9) Z globo 200 eurov se kaznuje za prekršek spremljevalec, ki ravna v nasprotju z določbo drugega odstavka tega člena.

(10) Z globo 250 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena ali vozi vozilo, ki je označeno s predpisanim znakom za prevoz otrok, v katerem ni skupine otrok.

(11) Z globo 1.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena, njihova odgovorna oseba pa z globo 250 eurov. Z globo 250 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba državnega organa ali organa samoupravnega lokalne skupnosti, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

91. člen

(vstopanje in izstopanje potnikov)

(1) Mimo avtobusa ali avtotaksi vozila, ustavljenega na zaznamovanem mestu na vozišču ali na zaznamovani niši, ki je rezervirana za avtobuse ali avtotaksi vozila, morajo vozniki voziti tako, da je zagotovljena varnost pešcev. Če potniki vstopajo ali izstopajo, je treba voziti mimo z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno.

(2) Avtobusu je treba v naselju omogočiti speljevanje s postajališča, ko voznik to nakaže s predpisanim znakom. Da bi mu to omogočili, morajo drugi udeleženci cestnega prometa zmanjšati hitrost in, če je potrebno, tudi ustaviti. Voznik avtobusa sme dati znak, da bo odpeljal s postajališča, šele ko zapre vrata in je pripravljen za vključitev v cestni promet. V promet se sme vključiti le, če s tem ne ogroža drugih udeležencev cestnega prometa.

(3) Mimo vozila, ustavljenega na cesti zunaj vozišča, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, je voznik dolžan voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo ustaviti.

(4) Kadar je vozilo, ki je posebej označeno za prevoz skupine otrok in ima vključene varnostne utripalke, ker otroci vstopajo ali izstopajo, ustavljeno na smernem vozišču, vožnja mimo za vozila, ki vozijo po istem smernem vozišču, ni dovoljena, vozniki vozil, ki vozijo mimo po smernem vozišču za vožnjo v nasprotni smeri, pa morajo voziti z zmanjšano hitrostjo in posebno previdno ter po potrebi vozilo ustaviti.

(5) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ne potrebuje vozniškega dovoljenja, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

(6) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ravna v nasprotju z določbo prvega ali drugega odstavka tega člena.

(7) Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek voznik motornega vozila, ki ravna v nasprotju z določbo tretjega ali četrtega odstavka tega člena.

31. člen

(območje umirjenega prometa)

(1) V območju umirjenega prometa imajo pešci prednost pred drugimi udeleženci cestnega prometa.

(2) Vozniki morajo v območju umirjenega prometa voziti posebno previdno, še zlasti pa morajo biti pozorni na otroke, ki jim je dovoljena igra v tem območju.

(3) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ne potrebuje voznškega dovoljenja, če ravna v nasprotju z določbo prvega ali drugega odstavka tega člena.

(4) Z globo 160 eurov se kaznuje za prekršek voznik motornega vozila, ki v območju umirjenega prometa ravna v nasprotju z določbo prvega ali drugega odstavka tega člena.

32. člen

(območje za pešce)

(1) V območjih za pešce je dovoljen tudi promet uporabnikov posebnih prevoznih sredstev in kolesarjev oziroma kolesark (v nadaljnjem besedilu: kolesarjev), vendar le tako, da ne ogrožajo pešcev.

(2) V območju za pešce smejo zaradi opravljanja dejavnosti zapeljati vozila nujne medicinske pomoči, gasilska vozila, vozila zaščite in reševanja, vozila policije, vozila vojaške policije, vozila, s katerimi se opravljajo naloge občinskega redarstva, vozila, ki se uporabljajo za vzdrževanje cest in vozila za zbiranje in odvoz odpadkov in vozila, ki jih vozijo vozniki iz prvega odstavka 69. člena tega zakona. Druga vozila smejo zapeljati v območje za pešce le, če je to dovoljeno s predpisano prometno signalizacijo.

(3) Z globo 160 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki v območju za pešce ravna v nasprotju z določbo prvega ali drugega odstavka tega člena.

33. člen

(varnostni pas)

(1) Med vožnjo morajo biti osebe v motornem vozilu na vseh sedežih, kjer so vgrajeni varnostni pasovi, pripete na način, ki ga je predvidel proizvajalec vozila glede na konstrukcijo zadrževalnega sistema.

(2) Določba prejšnjega odstavka se ne uporablja za avtobuse mestnega potniškega prometa in za avtobuse, ki imajo stojišča, na katerih osebe stojijo.

(3) Varnostnega pasu ni treba uporabljati osebi iz prvega odstavka tega člena, ki z veljavnim zdravniškim potrdilom dokaže, da pasu zaradi zdravstvenih razlogov ne more uporabljati.

(4) Varnostnega pasu ni treba uporabljati osebam na zadnjih sedežih v vozilih policije in vojaške policije, če uporaba varnostnega pasu onemogoča izvajanje uradnih nalog.

(5) Z globo 120 eurov se kaznuje za prekršek voznik ali potnik, ki ravna v nasprotju z določbo prvega odstavka tega člena.

2. Posebni ukrepi za varno udeležbo v cestnem prometu

34. člen

(zaščitna čelada)

(1) Voznik in potnik na mopedu, lahkem štirikolesu, motornem kolesu, trikolesu in štirikolesu brez zaprte kabine mora med vožnjo nositi na glavi ustrezno pripeto homologirano zaščitno motoristično čelado.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka zaščitne čelade ni treba uporabljati vozniku in potniku na vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom, ki izpolnjuje pogoje, predpisane s posebnim predpisom, kadar uporabljata v vozilo vgrajeni zadrževalni sistem.

(3) Otrok mora imeti med vožnjo kolesa ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado. Enako velja tudi takrat, kadar se vozi na kolesu kot potnik.

(4) Jahač mora imeti med ježo na glavi zaščitno čelado.

(5) Z globo 120 eurov se kaznuje za prekršek:

1. voznik ali potnik na mopedu, lahkem štirikolesu, motornem kolesu, trikolesu in štirikolesu brez zaprte kabine, ki ravna v nasprotju z določbo prvega odstavka tega člena,

2. jahač, ki ravna v nasprotju z določbo četrtega odstavka tega člena,

3. starš, skrbnik, rejnik ali spremljevalec otroka, kadar otrok med vožnjo kolesa kot voznik, jahač ali potnik ne uporablja zaščitne čelade.

35. člen

(prepoved uporabe naprav ali opreme, ki zmanjšujejo voznikovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila)

(1) Voznik in učitelj vožnje med vožnjo ne sme uporabljati opreme ali naprav na način, ki bi zmanjševale njegovo slušno ali vidno zaznavanje ali zmožnost obvladovanja vozila (maska, slušalke, telefon itd.).

(2) Voznik med vožnjo ne sme poslušati radia ali drugih zvočnih naprav s takšno glasnostjo, ki mu onemogoča normalno slušno zaznavanje v cestnem prometu.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena sme voznik, razen kandidat za voznika, ki ga učitelj vožnje uči vožnje motornega vozila, kandidat za voznika, ki vozi osebni avtomobil, v spremstvu spremljevalca, učitelj vožnje ter spremljevalec, med vožnjo telefonirati, vendar le ob uporabi naprave za prostoročno telefoniranje. Pri opravljanju nalog, potrebnih za reševanje življenja ali premoženja, preprečitev ali odpravo velike materialne škode, preprečitev ali odpravo onesnaženja okolja in nalog policije ter vojaške policije, je med vožnjo dovoljena uporaba radijske postaje.

(4) Z globo 40 eurov se kaznuje za prekršek voznik, ki ne potrebuje vozniškega dovoljenja, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

(5) Z globo 120 eurov se kaznuje za prekršek voznik, učitelj vožnje motornega vozila ali spremljevalec, ki ravna v nasprotju z določbami tega člena.

